

چالش های پیش روی لیزینگ

وحید وزیری - کارشناس ارشد مالی

مقدمه:

آنچه که ما درباره صنعت لیزینگ می دانیم محدود به چند تعریف ، مصوبه ها و شنیده ها می باشد و شاید نبود تعاریف صریح قانونی و عدم حمایت های لازم ما را بر آن می دارد که سعی در شناساندن بهتر این صنعت بنماییم. تعاریف و معانی موجود در قوانین صنعت لیزینگ ایران منسجم و یک شکل نبوده و همین باعث بروز مشکلاتی برای فعالین این عرصه شده است. مسائل مالیاتی و نامشخص بودن آن و یا دفاع در دادگاهها از جمله این مشکلات می باشند. لذا لازم است مانند سایر کشورها با استفاده از یک معنی واحد و یک رویه ثابت در فعالیتها و ایجاد هماهنگی کامل بین تمامی شرکتهای و طرفهای قانونی آنها به عنوان یک صنعت مشخص از آن نام برده و نیازی به تفاسیر مختلف و پراکنده در مواجهه با مشکلات نباشیم.

تعبیر لیزینگ از سوی ذینفعان :

در این مورد اشاره میشود که شرکتهای لیزینگ حداقل با دو بخش روبرو خواهند شد که شامل:

۱- جامعه

۲- نهادها، سازمانها، شرکتهای دولتی و غیر دولتی

می باشد. آنچه متخصصین فن در این مورد می دانند و به آن آگاه هستند ضعیفی است که این ذینفعان در شناسایی لیزینگ دارند. در اینجا به تشریح این دو بخش می پردازیم:

بخش نخست: جامعه از این منظر مهم است که در صدد گرفتن تسهیلات است اما نمی داند آن را از بانک ها و موسسات اعتباری دریافت کند یا از لیزینگ ها و اساساً به صورت واضح و اصولی نمی داند تفاوت این دو در چیست. در حقیقت جامعه تعریف درستی از مفهوم لیزینگ ندارد. ضمن اینکه ممکن است این دیدگاه جامعه به دیگر نهادها و سازمانهای تصمیم گیرنده انتقال یافته و منجر به ایجاد چند مفهومی در صنعت لیزینگ گردد. گرچه تصمیمات مربوطه منوط به قانون خواهد بود اما ظاهراً هنوز یکپارچگی در این مفهوم بوجود نیامده و دلیل آن به طور کامل مشخص نیست.

بخش دوم :

همانطور که گفته شد بخش دوم نهادها و سازمان های دولتی و غیردولتی هستند که هر یک به نحوی با لیزینگ ها مرتبط هستند. اما هر یک از این نهادها بنابر تشخیص و صلاحدید خود تعریفی از لیزینگ ارائه داده و آن را در سرفصل مطلوب خود تقسیم بندی نموده اند. در اینجا به طور نمونه چند تفسیر در مورد نام شرکتهای لیزینگ را ذکر می کنیم :

۱ - سازمان بورس اوراق بهادار: این سازمان شرکت های لیزینگ را با عنوان " سایر واسطه گریهای مالی " در نظر گرفته است. (طبق سایت مرتبط)

۲ - بانک مرکزی: در بانک مرکزی لیزینگ ها "مصادیق فعالیت در بازار غیر متشکل پولی و بخشی از موسسات پولی غیر بانکی" می باشند. (طبق دستورالعمل اجرایی ۱۶ تیرماه ۱۳۸۷)

۳ - سازمان امور مالیاتی: شناسایی شرکتهای لیزینگ خارج از بانکها و موسسات مالی و اعتباری (نتیجه اینکه مشمول مالیات قرار گرفته اند)

۴ - سازمان حسابرسی: مشابه بانک مرکزی و منطبق بر استانداردهای آن

۵ - مراجع قضایی: امور این شرکتهای و قراردادهای منطبق بر عقود اسلامی از جمله اجاره و... می باشد .

۶ - کتاب نهادهای مالی (دکتر راعی) در بخش شرکتهای تأمین مالی قرار گرفته است .

بنابراین دسته بندی های متفاوت، خود باعث چندگانگی و عدم تمرکز در مورد این شرکتهای شده و لیزینگ از یک مرکزیت و تصمیم گیری واحدی برخوردار نخواهد بود. این در حالی است که لیزینگ در اکثر کشورهای دیگر در بخش **Credit & Finance company** قرار گرفته است.

بنابراین در اینجا اقدامی عاجل در خصوص شناساندن لیزینگ ها به عنوان یک بخش مشخص، ضروری به نظر می رسد و در غیر این صورت اثرات آتی و منفی آن همانگونه که در حال حاضر نیز از نظر مسائل مالیاتی و حقوقی وجود دارد بیشتر بروز نموده و در صورت تعدد و حجم زیاد آن ممکن است در آینده قابل حل نباشد.

ارائه تعاریف صحیح ، دقیق و منطبق با استانداردهای بین المللی، راهکارها و منافع آن، انتقال و ثبت دائمی، دفاع لازم در مراجع و نهادها و می تواند کمک کننده می باشد که در این میان اثبات درست تعاریف و عملیات لیزینگ در چارچوب بین المللی به عنوان قدم اول می تواند بسیار مؤثر باشد.

در تعاریف مرتبط با لیزینگ می توان گفت قراردادی است که به موجب آن شخص می تواند از تجهیزات و ماشین آلات متعلق به شخص دیگری استفاده کند و ویژگی مهم آن این است که استفاده از تجهیزات از مالکیت

آن جدا شده است و از قرارداد لیزینگ برای تأمین مالی استفاده می شود. (سازمان بین المللی کار ، لینوایرن، مائوریچیو)

لیزینگ در فرهنگ لغت و اصطلاحات اقتصادی از جمله investopedia به معنای اجاره ، اجاره دادن ، اجاره کردن و اجاره اعتباری است و نوعی از قرارداد اجاره که بین دو (user&owner) یا چند نفر شخصیت حقیقی و یا حقوقی به منظور بهره برداری از منفعت کالای سرمایه ای یا مصرفی و بادوام که قابلیت اجاره دارد ، منعقد می شود .

سوال اینجاست که تا چه حد توانستیم مفهوم و مزایای لیزینگ را گسترش داده و آن را نهادینه کنیم . مزایای اصلی لیزینگ که میشود به آن اشاره نمود عبارتنداز:

- گسترش سطح تولید و ایجاد اشتغال
- غیر وثیقه ای بودن
- کاهش ریسک تجاری
- سهولت نسبی در مقایسه با سایر شیوه های تأمین مالی
- امکان جایگزینی
- امکان تملیک تجهیزات و دستگاهها ..
- افزایش ظرفیت وام گیری

مزایای اشاره شده را می توان با تأکید فراوان، از طریق تبلیغات و ارائه به نهادها و سازمانهای تصمیم گیرنده در جهت بهبود روند صنعت بکار برد. ضمن اینکه می توان با تکیه بر دلایل اساسی تری همانند رتبه بندی های معتبر و جمع آوری بانکهای اطلاعاتی کامل شبیه به آنچه موسسات رتبه بندی معتبر همچون modeys و... انجام میدهند مزیت غیر وثیقه ای بودن آن را به طور جامع گسترش داد و وام گیرندگان را با درجه اعتباری آنها شناخت و یا با انجام یک یا چند قرارداد سه جانبه و ارائه وام با مبالغ زیاد، قدرت وجودی لیزینگ ها را برای ارائه تسهیلات و نقش اثر گذار آنها در اقتصاد نشان داده و یک اعتبار ویژه ای را برای آنها کسب نمود.

در بحث نظارتی اصلی ترین نهاد مقرراتی و نظارتی در این مورد بانک مرکزی می باشد که طبق قانون تنظیم بازار غیر متشکل پولی سال ۸۳ و دستورالعملهای اجرایی سال ۸۶ نحوه فعالیت و نظارت را صورت می دهد. پس، از طریق بانک مرکزی و پتانسیل موجود (دو نهاد خود انتظام کانون شرکت های لیزینگ و انجمن لیزینگ) می توان در جهت اجرای قانونی جامع و کامل که مورد نظر لیزینگ ها باشد، اقدام نمود.

در انتهای مطلب، از یک طرف شرکتهای لیزینگ میتوانند قدم به سمت گسترش مفهوم صنعت که در آن فعالیت دارند بردارند و از سوی دیگر به طرف قانونی و جامعه در هرچه بهتر شناختن صنعت لیزینگ کمک کنند. بررسیهای دقیق قوانین بین المللی در مورد صنعت لیزینگ و موانع و راهکارهای موجود، بازاریابی و تبلیغات ویژه و انجام مکاتبات مربوطه، شفاف سازی نکات مالیاتی (که نکته بسیار مهمی بوده و هم اکنون لیزینگ ها نیز با آن مشکل دارند)، در کشورهای مختلف قوانین مربوط به *macrs*، *acrs* و استهلاك، اجاره های واقعی و ... و تطبیق آن با شرایط و قوانین داخلی، گسترش و اعلام آن به مراکز بالاتر با مدارک مثبت و تشریح نقش و نسبت فعالیت لیزینگ با GDP می تواند بسیار یاری دهنده باشد تا زمان بیش از این از دست نرود.

منابع:

۱- نهادهای مالی-دکتر راعی

۲- *amembal,sudhir p-leasing*

۳- *leasing and asset finance-euromoney2003*

۴- *national leasing.com*

۵- *finance leasing .com*

۶- *deutsche leasing.com*

۷- *ifla.org*

۸- *nyse.com*